

PAPER DETAILS

TITLE: BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUL OLGUNLUGU DÜZEYLERİNİN, OKUMA
YAZMAYI ÖĞRENMELELERİNE ETKİSİ

AUTHORS: Asim Ari, Esra ÖZCAN

PAGES: 74-90

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/269017>

BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUL OLGUNLUĞU DÜZEYLERİNİN, OKUMA YAZMAYI ÖĞRENMELERİNE ETKİSİ*

Asım ARI¹
Esra ÖZCAN²

Öz

Bu araştırmanın amacı, birinci sınıf öğrencilerinin okul olgunluğu düzeylerinin okuma yazmayı öğrenmelerine olan etkisini incelemektir. Bu araştırmanın çalışma grubunu Eskişehir ili Odunpazarı İlçesi'nde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İsmet İnönü İlkokulu'nun 51 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu; Metropolitan Okul Olgunluğu Testi (MOT) ve İlk Okuma Yazma Becerisini Değerlendirme Formları kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, okul öncesi eğitim alıp almama durumunun ve okula başlama yaşının okul olgunluğu üzerinde; okul olgunluğunun ise okuma ve yazma becerisi üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Bu bulgulara göre, okul öncesi eğitim alıp almama durumunun ve okula başlama yaşının okul olgunluğunu etkilediği; okul olgunluğu düzeyi yüksek olan öğrencilerin okuma ve yazma becerilerinin de yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Okul olgunluğu, hazır bulunuşluk, kronolojik yaş, ilkokul

THE EFFECT OF SCHOOL READINESS LEVEL OF FIRST GRADE STUDENTS TO THEIR LITERACY LEARNING PROCESS

Abstract

Purpose of this study is to research the effect of readiness level of primary school first grade students at cognitive field -defines the school readiness- to their literacy process. The study group of this research is consist of 51 students as first grade to İsmet İnönü Primary School which is a government school located at Odunpazarı of Eskişehir city. As a collection tools Personal Information Form; Metropolitan School Readiness Test (MSRT) and the Literacy Process Evaluation Forms are used in this study. According to the findings pre-school education and the school starting age has significant differentness on school readiness and the school readiness has significant differentness on reading and writing skills. It is determined that the status of pre-school education and the school age affects the school readiness and the children has high level of school readiness also has high level of reading and writing skills.

Key words: School readiness, readiness, birth age.

*Bu çalışma, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenen 201321A116 nolu proje dâhilinde; hazırlanan “Birinci Sınıf Öğrencilerinin Bilişsel Okul Olgunluğu Düzeylerinin Okuma Yazmayı Öğrenme Sürecine Olan Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezi verilerinden hazırlanmıştır. Aynı zamanda bu çalışma 04-06 Eylül 2014 tarihleri arasında Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından düzenlenen “23. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi” Bildiri Özetleri Kitabında özetli yayınlanmıştır.

¹ Asım ARI, Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Uşak, ari@usak.edu.tr

² Esra ÖZCAN, Öğretmen, MEB, Eskişehir, esraozcanesk@yahoo.com

Giriş

Eğitimin bir davranış değiştirme süreci olarak görülmesi, her şeyden önce öğrenme sonunda elde edilmesi planlanan davranış dizisinin açık ve seçik olarak belirlenmesini gerektirir. Bu durum, öğrenme sürecine giren bireyin söz konusu hedef davranışlarla ilgili repertuarının nicelik ve niteliğinin saptanmasını doğurur. Birey, hedef olarak belirlenen davranışların ve bunlarla ilgili daha önce öğrenilmiş olması zorunlu olanların ne kadarını tam olarak öğrenmiştir sorusu, öğrenme işinin nereden başlayacağını belirler. Bu konu, uzun yıllar "öğrenmeye hazır olma" ilkesi içinde incelenmiştir. Öğretim hizmetini bir sistem olarak analiz edenler ise hazır olma yerine giriş davranışları kavramını yeğlemektedirler. Giriş davranışları, öğrenmeye hazır olmanın özel bir durumu olarak algılanabilir. Öğrenci hangi düzeyde eğitim sürecine girmiş olursa olsun kazanması gereken davranışlar için hazır olma durumunda bulunması gerekir. Hazır olma durumu öğrencinin, bazı öğretim hedeflerine göre yeterlilik durumudur. Bazı kaynaklar hazır olma terimi yerine hazır bulunuşluk terimini kullanırlar. Çoğu kez olgunlaşma ile karıştırılan hazır olma ya da hazır bulunuşluk yeni bir öğrenme yaşantısının gereklerine uygun, kişisel yeterlik ve özelliklerin tümüdür (Arı, 2005).

1. Hazır bulunuşluk ve Okul Olgunluğu

Hazır bulunuşluk alan yazında iki ayrı kavram olarak tanımlanmıştır. Öğrenmeye hazırlık ve okul olgunluğu (Kagan, Moore, ve Bredekamp, 1995). Öğrenmeye hazırlık bireysel olarak bir konuyu öğrenme düzeyindeki gelişme olarak açıklanırken; okul olgunluğu bireysel olarak genel okul içeriğinde başarılı olabilmek olarak belirtilmektedir. Okul olgunluğu ayrıca hem öğrenmeye hazırlık hem de sınıf içindeki davranışlara hazır olmayı kapsar. Özet olarak okul olgunluğu çocuğun okul içindeki kurallara ve öğrenme etkinliklerine hazır olması olarak tanımlanabilir (Carlton ve Winsler, 1999).

Hazır oluş veya hazır bulunuşluk, “Çocuğun herhangi bir duygusal karışıklığa uğramadan kolayca ve yeterli olarak öğrenebilmesidir. Bu, yalnızca olgunlaşma ile ulaşılabilecek bir nokta değildir. Çocuk bu hazırlığa, yeni öğrenme görevlerini temel olabilecek ön öğrenmesini okul öncesi dönemde öğrendiklerini tamamlayarak ulaşabilir. Bir başka deyişle ilkökula hazırlık, ilkökula başlamadan bir dönem önce, matematik ve çizgi çalışmalarının yapılması değil, altı yaş grubu çocukların bütünsel gelişimlerinin desteklenerek, ilkökul için gerekli becerilerin kazandırıldığı sistemli çalışmaların bütünüdür (Oktay ve Unutkan, 2005).

Çocuğun öğrenme ve eğitim süreci ile ilk tanışması, ilk deneyimlerini yaşadığı birinci sınıf onun bütün okul hayatı boyunca “okul ve eğitim” kavramlarını nasıl algılayacağını belirlemektedir. Çünkü çocuğun doğar doğmaz ilk iletişim kurduğu, uyum sağlamak zorunda olduğu kişi, annesidir. Sonra babası ve diğer aile bireyleri de önem kazanmaya başlar. Yaşı büyüdükçe fiziksel olarak gelişir, çevresini keşfeder, yaşlılarıyla ilgilenir, onlarla oynar ve sosyalleşmeye başlar. Altı yaş ile birlikte, resmi ilkökul yaşamına başlamak ve buna uyum sağlamak onun en önemli gelişimsel görevi haline gelir. Ondan, yeni girdiği bu topluma uyum sağlaması, iletişim kurabilmesi, paylaşması, arkadaşlık kurması ve okuma yazma becerisini kazanması beklenmektedir (Haktanır, 2002).

Okul öncesi dönemden ilkökulun programlı eğitim kademesine geçiş önemli bir süreçtir. Bu geçişi bazı çocuklar başarıyla, uyum sağlayarak gerçekleştirebilirler. Bazı çocuklar ise uyum sağlamakta, alışmakta zorluk çekmektedirler. Annesinden ayrılmak, okul içinde kaybolmak, yeni arkadaşlarla ve öğretmen ile iletişim kuramamak çocuğun uyum sağlamasını zorlaştırmaktadır. Olgunluk ve hazırlıklı olmak bireysel, çevresel özellikleri, yeterlilik, bilgi ve becerileri içine alan karmaşık bir süreçtir (Oktay, 1999).

Okula yeni başlayan bir çocuğun belirli bir yaşa erişmiş olması yeterli değildir. Çocukta bulunması gereken en önemli niteliklerden biri, çocuğun sağlıklı ve normal bir beden gelişimine sahip olmasıdır. Aynı şekilde görme, işitme açısından da çocuğun tam olarak sağlıklı olması gerekmektedir. Aksi halde, iyi göremediği, iyi işitemediği için öğretmenin talimatını iyice anlamayan çocuk, başarısızlığı erken tatmış olacaktır. Çocuğun anlayarak okuma alışkanlığını kazanacak olgunluk düzeyine ulaşması altı yaş dolaylarında mümkün olmaktadır. Bazı

uzmanlara göre altı yaş kronolojik yaş (takvim yaşı) olarak ifade edilirken, bazı uzmanlar zihin yaşından söz etmektedir. Hatta altı yaşın kesin bir yaş olmadığı, bu yaşın 60 ve 66 aya kadar inebileceği gibi 78 aya çıkabileceği de kabul edilmektedir. Çocuğun beden sağlığı yerinde, el, ayak ve göz hareketleri uyumlu zekâsı yeterli ve herhangi bir duygusal sorunu yoksa istendiği, sevildiği duygusuna sahipse öğrenmek için istekli, insanlarla rahatça ilişki kurabiliyorsa çevrede sağlanacak olanaklarla okula gitmeye ve okumaya hazır bir duruma rahatlıkla gelebilir. Ancak bu konuda son derece dikkatli olunması ve yanlış verilecek bir kararın çocukta yaratacağı başarısızlık duygusunu, hayatı boyunca taşıyacağını da akıldan çıkarmamak gerekir (Oktay, 2000). Araştırmacılar, okula hazır bulunuşluk ölçütlerini yaptıkları araştırmalarla ortaya koymuşlardır.

Hazır bulunuşluk düzeyinin tespiti ile başlanan eğitimin başarıya ulaşp ulaşmadığının belirlenmesi, ölçme değerlendirme faaliyetleri ile mümkündür. Aynı zamanda bireylerin hazır oluş düzeylerinin belirlenmesi için ölçme ve değerlendirmeye ihtiyaç vardır. Eğitim bir davranış değiştirme süreci olduğu için, bu sürecin başı ve sonu arasındaki farkın niceliksel ve niteliksel olarak ölçülebilmesi gerekir. Bu gereklilik öğretme işinin nerden başlanacağını bilmesi zorunluluğunu doğurur (Fidan, 1996). Çocuğun ilkokula başlamadan önce fiziksel, zihinsel, dil gelişimi, sosyal, duygusal, öz gelişim alanlarındaki hazır bulunuşluk düzeyleri değerlendirilmelidir (Haktanır, 2002).

Genellikle her ülkede ilkokula başlamak için belirli bir kronolojik yaş kabul edilir. Genel olarak dünyada ilkokula başlama yaşı 5-7 arasında değişmektedir. Bu yönüyle ilkokula başlama yaşı bakımından Türkiye'deki uygulamanın diğer ülkelerden farklı olmadığı görülmektedir. Bu yaş, ülke şartları doğrultusunda belirlense de, bu yaş dilimine gelip yine de okula hazır olmayan çocuklar da bulunmaktadır. Çeşitli ülkelerde çocukların okula başlama yaşları esnek tutulmakta, okul öncesi eğitime ağırlık verilmektedir. Özellikle İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Kuzey Avrupa ülkeleri gibi gelişmiş ülkelerde okula başlama zamanı uzman denetiminde aile ve çocuk ile birlikte kararlaştırılarak verilmektedir. Almanya'da testlerle olgunluk seviyesi saptanan çocuklardan uygun seviyede olanlar ilkokula başlamakta, diğerleri için hazırlayıcı sınıflar öngörülmektedir (Oktay, 1983). İngiltere'de yapılan araştırmalarda tam okumanın, yani okul olgunluğuna ulaşma yaşının, 9-14 yaşlar arasında değiştiği ortaya konmuştur. Yine yapılan çalışmalarda okula başlama yaşının 69 ay ile 75 aylar arasında olmasının olgunluk bakımından en iyi sonuçları verdiği ve bu yaşlarda çocukların okula başlamasının uygun olduğu belirtilmiştir. Buna paralel olarak bir kaç ayın esneklik payı olarak fark edebileceği de eklenmiştir (Sharp, 1998 aktaran Çeliktürk, 2011). Ayrıca pek çok ülkede çocuklara okula başlama aşamasında hazır bulunuşluk testleri uygulanmakta ve çocuğun çok yönlü olgunlaşmış olması önemsenmektedir. Çocuklara okula hazır oluş için gerekli donanımlar sağlanmakta ve bunun doğal sonucu olarak da çocukların okul başarıları artmaktadır (Erkan ve Kırca, 2010).

Türkiye'de okulöncesi eğitim alıp almadıklarına ve bireysel farklılıklarına bakılmaksızın altı yaşını dolduran çocuklar, ilkokula başlamaktadır. Okula başlayan çocukların okul olgunlukları; aileler, okulöncesi ve ilkokul öğretmenleri tarafından bilinmemektedir. Okul için hazır olmayan çocuklar, okulda güçlükler yaşadktan sonra rehberlik servislerine gönderilerek teşhis edilmektedirler. Çocuğu hazır olmadığı bir ortama sokarak okuma yazmaya zorlamak, çocuğun okula karşı olumsuz bir tutum geliştirmesine ve okul hayatında başarısız olmasına neden olmaktadır (Yılmaz, 2003 aktaran Kutluca Canpolat ve Tuncel, 2012). Bu bağlamda yapılan araştırmanın, öğrencilerin okul olgunluğunu etkileyen faktörler üzerinde düşünme ve tartışma ortamı yaratacağı; okul olgunluğu kazanmamış öğrencilerin okuma yazma becerilerine dikkat çekeceğı; yapılan ilk okuma yazma programlarının bu yönde düzenlenmesini sağlayacağı; öğrencilerin okul olgunluğu kazanmaları konusundaki uyum çalışmalarında yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın okul yöneticilerine ve okul öncesi öğretmenlerine okul öncesi eğitim sonunda öğrenciyi ilkokula yönlendirme konusunda dayanak olacağı umulmaktadır.

Türkiye'de okulların eğitim öğretime başladığı Eylül ayında yürürlükteki yasal düzenlemelere göre uygun yaşta olan öğrencilerin okul olgunluklarına bakılmaksızın okula başlamaları, okula

başladıktan sonra ilk okuma yazma öğretim süreci içindeki kazanımları alma düzeyleri bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur.

Bu çalışmanın amacı, ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okul olgunluğunu belirleyen bilişsel gelişim alanındaki hazır bulunuşluk düzeylerinin okuma yazmayı öğrenmelerine olan etkisinin incelenmesidir. Bu amaca yönelik olarak araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin okul olgunlukları
 - cinsiyete,
 - okul öncesi eğitim alıp almama durumlarına,
 - anne eğitim düzeyine,
 - baba eğitim düzeyine,
 - okula başlama yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Öğrencilerin okuma yazma becerilerini kazanma düzeyleri okul olgunluk düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

2. Yöntem

Bu araştırmada nicel veri toplama ve analiz yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; geçmişte ya da halen var olan durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlamayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da durum kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları hiçbir şekilde değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve ortadadır. Önemli olan onu uygun şekilde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 2008). Okul olgunluğu kelime anlama, cümleler, genel bilgi, eşleştirme, sayılar ve kopya etme becerilerini kapsamaktadır. Okuma yazma becerisi ise ilk okuma yazma öğretimi ile ilgili belirlenen (MEB, 2013) kazanımları kapsamaktadır.

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Eskişehir ili Odunpazarı İlçesi'nde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bir okulun 2013-2014 eğitim-öğretim yılı birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Buna göre çalışmaya 27 kız; 24 erkek toplam 51 öğrenci katılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %52,9'u kız; %47,1'i erkektir.

Araştırmaya konu olan okulun seçilmesinde araştırmacının bu okulda çalışıyor olması ve araştırmaya katılan sınıflardan birinin öğretmenliğini yapması etken olmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. *Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Dağılımı*

Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Aralıkları	Olgunluk Seviyesi	n
0-39	Zayıf tehlike	17
40-64	Ortanın altı	21
65-79	Orta	11
80-89	Ortanın üstü	2
90-100	Üstün	0

Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilkokul 1. sınıf öğrencilerinin aldıkları puanların Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Aralıklarına Göre Dağılımı

Okulöncesi Eğitim	Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Aralıkları					Toplam
	0-39	40-64	65-79	80-89	90-100	
Alan	2	11	7	2	0	22
Almayan	15	10	4	0	0	29
Toplam	17	21	11	2	0	51

İlkokul 1. sınıf öğrencilerinin aldıkları puanların annelerinin eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeylerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Aralıklarına Göre Dağılımı

Anne Eğitim Düzeyi	Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Aralıkları					Toplam
	0-39	40-64	65-79	80-89	90-100	
Okula hiç gitmemiş	3	6	0	0	0	9
İlkokul mezunu	7	7	6	1	0	21
Ortaokul mezunu	6	4	4	1	0	15
Lise mezunu	1	4	1	0	0	6
Toplam	17	21	11	2	0	51

İlkokul 1. sınıf öğrencilerinin aldıkları puanların babalarının eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Aralıklarına Göre Dağılımı

Baba Eğitim Düzeyi	Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Aralıkları					Toplam
	0-39	40-64	65-79	80-89	90-100	
Okula hiç gitmemiş	2	0	1	0	0	3
İlkokul mezunu	8	9	5	2	0	24
Ortaokul mezunu	5	7	2	0	0	14
Lise mezunu	2	5	3	0	0	10
Toplam	17	21	11	2	0	51

60-66 Ay Arasında Olan Öğrencilerin, 66-72 Ay Arasında Olan Öğrencilerin ve 72-80 ay arasında olan öğrencilerin aldıkları puanların Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Ortalamaları dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Okula Başlama Yaşına Göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Ortalamaları dağılımı

Okula Başlama Yaşı	Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Aralıkları					Toplam
	0-39	40-64	65-79	80-89	90-100	
60-66 aylık	4	5	1	0	0	10
66-72 aylık	3	7	4	1	0	15
72-80 aylık	10	9	6	1	0	26
Toplam	17	21	11	2	0	51

2.2. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada üç veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlardan birincisi araştırmanın bağımsız değişkenleri olan öğrenci ve veli bilgilerine ilişkin bilgileri toplamak için kullanılan Kişisel Bilgi Formudur.

İkinci veri toplama aracı Hildert ve arkadaşları tarafından geliştirilen (1949) ve Oktay (1983) tarafından Türkçeye uyarlanan ve araştırmanın bağımlı değişkeni ile ilgili bilgileri toplamaya yarayan Metropolitan Okul Olgunluğu Testi'dir (MOT). Okula hazırlık konusunda en çok ilgi çeken testtir. Metropolitan Okul Olgunluğu Testi, talimatı anlama ve başarıma üzerine kurulu bir performans testidir. Ortaklaşa uygulanan bir test olmasına rağmen ülkemizde çocukların bu tür uygulamalara alışkın olmamaları ve küçük yaşlardaki çocuklara yapılan bu tür uygulamalarda gözlemci olarak yetişmiş yardımcılarının her zaman sağlanamaması gibi nedenlerden dolayı bireysel olarak uygulanır. Metropolitan Okul Olgunluğu Testi okula yeni başlayanların 1. sınıfa hazırlıklı olmalarını sağlayacak olan özellikleri ve başarıları ölçmek için Ayla Oktay tarafından (1983) Türkçeye uyarlanmıştır.

Üçüncü veri toplama aracı ise MEB İlk okuma yazma öğretim sürecini değerlendirme formudur (MEB, 2013). İlk okuma- yazma öğretim sürecini değerlendirme formu 1. sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda yer alan okuma-yazma süreci değerlendirme formlardır. Bu formlar MEB tarafından, okuma yazma döneminde belirlenen kazanımların gerçekleşme düzeyini ölçmek amacıyla önerilmiştir. İlk okuma- yazma öğretim sürecini değerlendirme formu; duyduğu sesi ayırt etme, harfi okuma, harfi yazma; seslersen heceler oluşturma, heceleri yazma okuma; hecelerden sözcükler oluşturma, sözcükleri yazma, okuma; sözcüklerden cümleler oluşturma cümleleri okuma, yazma; cümlelerden metinler oluşturma, metinleri okuma, yazma ve son olarak kendini yazılı olarak ifade etme; ayrıca duyduğu sesi, sözcükleri ve cümleleri görsellerle birleştirme gibi 18 davranıştan oluşmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma 3 aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın 1. aşamasında Eylül ayının ilk haftası olan uyum haftasından önce Kişisel Bilgi Formu velilere dağıtılmış ve doldurmaları istenmiştir.

Araştırmanın 2. aşamasında Metropolitan Okul Olgunluğu Testi, Eylül ayının ikinci haftası olan uyum haftasında Eskişehir İbrahim Kurşungöz Rehberlik Araştırma Merkezi Psikolojik Danışmanı tarafından İsmet İnönü İlkokulu 1. sınıf öğrencilerine uygulanarak öğrencilerin okul olgunlukları ölçülmüştür.

Araştırmanın 3. aşamasında 4 aylık okuma yazma öğretimi sürecinde öğrenciler gözlenmiştir. Öğrenciler, okuma-yazma öğretimi sürecindeki becerilerine göre değerlendirilmiştir. Bu bağlamda MEB 2013-2014 1. Sınıflar Türkçe Öğretim Programı Gözlem Formları (Uğurlu ve Küçükşengün, 2013) 1. sınıf öğretmenleri tarafından doldurulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verilerinin analizi için elde edilen verilerde bilgisayar aracılığıyla istatistiksel çözümlemeler yapılmıştır. Veriler, araştırmaya katılan öğrencilerin genel özelliklerini yansıtmak için frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri hesaplanarak, tablolar halinde özetlenmiştir.

Veri analizinin ilk aşamasında öğrencilerin cinsiyetleri (erkek=1, kız=2), okul öncesi eğitim alma (1), almama (2), anne-baba eğitim düzeyleri hiç okula gitmeyen (0), ilkokul (1), ortaokul (2), lise (3); okula başladığında içinde bulunduğu ay 60-66 aylık öğrenciler (1); 66-72 aylık öğrenciler (2); 72-80 aylık öğrenciler (3) olarak kodlanmıştır.

Veri analizinin ikinci aşamasında Metropolitan Okul Olgunluğu Testi ile elde edilen yanıtlar incelenerek değerlendirilmiştir. Araştırmacı tarafından sözlü olarak verilen yönergeye göre öğrencinin işaretlediği veya kopya ettiği resimlerin her doğru yanıtına 1 puan verilmiş, yanlış yaptıklarına puan verilmemiştir. Buna göre kelime anlama alt testinde madde sayısı 19, bu alt

testten alınabilecek en yüksek puan ortalaması 19'dur, en düşük puan ortalaması 1'dir. Cümleler alt testinde madde sayısı 14, bu alt testten alınabilecek en yüksek puan ortalaması 14'tür, en düşük puan ortalaması 1'dir. Genel bilgi alt testinde madde sayısı 14, bu alt testten alınabilecek en yüksek puan ortalaması 14'tür, en düşük puan ortalaması 1'dir. Eşleştirme alt testinde madde sayısı 19, bu alt testten alınabilecek en yüksek puan ortalaması 19'dur, en düşük puan ortalaması 1'dir. Sayılar alt testinde madde sayısı 24, bu alt testten alınabilecek en yüksek puan ortalaması 24'tür, en düşük puan ortalaması 1'dir. Kopya etme alt testinde madde sayısı 10, bu alt testten alınabilecek en yüksek puan ortalaması 10'dur, en düşük puan ortalaması 1'dir. Metropolitan Okul Olgunluğu Testinde; kelime anlama, cümleler, genel bilgi, eşleştirme testleri okuma olgunluğunu; sayılar, sayı olgunluğunu; kelime anlama, cümleler, genel bilgi, eşleştirme, sayılar, kopya etme genel olgunluk seviyesini belirtmektedir. Puanlama sonrası Metropolitan Okul Olgunluğu Testi genel hazırlık puanları bilgisayara aktarılmış; Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puanlama tablosunda bulunan aralıklara göre gruplama yapılmıştır.

Tablo 6. Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puanlama Tablosu

Test 1-4 Okuma Hazırlığı	Test 5 Sayı Hazırlığı	Test 1-6 Genel Hazırlık	Harfle Değerlendirme	Olgunluk Seviyesi
61-66	21-24	90-100	A	Üstün
56-60	16-20	80-89	B	Ortanın üstü
47-55	10-15	65-79	C	Orta
33-46	5-9	40-64	D	Ortanın altı
0-32	0-4	0-39	E	Zayıf tehlike

Tablo 6'da göre 0-39 puan arası (1) zayıf tehlike; 40-64 puan arası (2) ortanın altı; 65-79 puan arası (3) orta; 80-89 puan arası (4) ortanın üstü; 90-100 puan arası (5) üstün olarak belirlenmiştir. Öğrenci okuma yazma süreci gözlem formlarından elde edilen verileri için her bir maddeye verilen puanlar toplanıp puanların ortalaması alınarak bilgisayara aktarılmıştır.

İstatistiksel analizler araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir. Okul olgunluğu, kelime anlama, cümleler, genel bilgi, eşleştirme, sayılar ve kopya etme becerilerini kapsamaktadır. Okuma yazma becerisi ise ilk okuma yazma öğretimi ile ilgili belirlenen (MEB, 2013) kazanımları kapsamaktadır. Verilerin istatistiksel analizi bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini ortaya koyacak bir model içinde ele alınmıştır.

Araştırmada cinsiyet ve okul öncesi eğitim alıp almama durumu gibi iki alt kategorili bağımsız değişken için bağımsız t-testi; anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve okula başlama yaşı gibi üç ve daha fazla alt kategorisi olan değişkenlerde ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılarak anlamlı farklılıklar araştırılmıştır. ANOVA sonrası anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analiz tekniklerine geçilmiştir.

3. Bulgular

3.1 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

Cinsiyete göre ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin aldıkları puanların Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılımı Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 7. Cinsiyet Değişkenine Göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Aralıklarına Göre Dağılımı

	Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Aralıkları										Toplam
	Zayıf		Ortanın altı		Orta		Ortanın üstü		Üstün		
Cinsiyet	0-39	%	40-64	%	65-79	%	80-89	%	90-100	%	
Kız	8	47,1	12	57,1	5	45,6	2	100	0	0	27
Erkek	9	52,9	9	42,9	6	54,6	0	0	0	0	24
Toplam	17		21		11		2		0		51

Tablo 7'de görüldüğü gibi Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puan aralıklarına göre zayıf olarak değerlendirilen öğrencilerin %47,1'i kız, %52,9'u erkek; ortanın altı olarak değerlendirilen öğrencilerin %57,1'i kız, %42,9'u erkek; orta olarak değerlendirilen öğrencilerin %45,6'sı kız; %54,6'sı erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Teste göre ortanın üstü olarak değerlendirilen erkek öğrenci ve üstün olarak değerlendirilen öğrenci bulunmamaktadır.

Cinsiyet değişkeninin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmaya neden olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız t-testi sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Cinsiyet Değişkenine Göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Değerleri

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	se	sd	t	p
Erkek	24	45,91	21,62	4,41	,78	,435
Kız	27	50,62	21,07	4,05		

Tablo 8'de görüldüğü gibi, öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Genel Hazırlık Testinden aldıkları puan ortalamalarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t-testi sonucuna göre kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Kız ($\bar{X}=45,91$) ve erkek ($\bar{X}=50,62$) öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan ortalamaları arasında kız öğrencilerin lehine 5 puanlık bir fark olmasına rağmen cinsiyet değişkenine göre okul olgunlukları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı söylenebilir.

3.2 Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin aldıkları puanların Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılımı Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Aralıklarına Göre Dağılımı

Okulöncesi Eğitim	Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Aralıkları										Toplam
	Zayıf		Ortanın altı		Orta		Ortanın üstü		Üstün		
	0-39	%	40-64	%	65-79	%	80-89	%	90-100	%	
Alan	2	11,8	11	52,4	7	63,6	2	100	0	0	22
Almayan	15	88,2	10	47,6	4	36,4	0	0	0	0	29
Toplam	17		21		11		2		0		51

Tablo 9'da görüldüğü gibi okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılımına bakıldığında zayıf olarak değerlendirilen öğrencilerin %11,8'i okul öncesi eğitim alan, %88,2'si

okul öncesi eğitim almayan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Ortanın altı olarak değerlendirilen öğrencilerin %52,4'ü okul öncesi eğitim alan, %47,6'sı okul öncesi eğitim almayan öğrencilerden oluşmaktadır. Orta olarak değerlendirilen öğrencilerin %63,6'sı okul öncesi alan öğrencilerden, %36,4'ü okul öncesi eğitim almayan öğrencilerden oluşmaktadır. Ortanın üstü olarak değerlendirilen öğrencilerin tamamı okul öncesi eğitim alan öğrencilerden oluşmaktadır. Teste göre üstün olarak değerlendirilen öğrenci bulunmamaktadır.

Okul öncesi eğitim alıp almama değişkeninin ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir fark olup olmadığını anlamak için yapılan bağımsız t-testi sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. *Okul Öncesi Eğitim Alıp Almama Durumuna Göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testine İlişkin Değerler*

Okul Öncesi Eğitim	n	$\bar{X}$	se	sd	t	p
Alan	22	61,27	13,16	2,80	4,4	,002
Almayan	29	38,65	21,17	3,93		

Tablo 10'da görüldüğü gibi okul öncesi eğitim alan ve almayan ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir fark olduğu saptanmıştır ($t(2,80-3,93)=4,4$; $p=0,002$; $p<0,05$). Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan ortalamaları ($\bar{X}=61,27$); okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan ortalamaları ($\bar{X}=38,65$) bulunmuştur. Okul öncesi eğitim alanların puan ortalamalarının almayanlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre okul öncesi eğitim alıp almama durumunun okul olgunluğu üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

3.3 Anne Eğitim Düzeyi İle Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

İlkököl birinci sınıf öğrencilerinin aldıkları puanların annelerinin eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılımı Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. *Anne Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Aralıklarına Göre Dağılımı*

		Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Aralıkları										
Anne Eğitim Düzeyi		Zayıf		Ortanın altı		Orta		Ortanın üstü		Üstün		Toplam
		0-39	%	40-64	%	65-79	%	80-89	%	90-100	%	
Okula gitmemiş	hiç	3	17,6	6	28,7	0	0	0	0	0	0	9
İlkokul mezunu		7	41,2	7	33,3	6	54,5	1	50	0	0	21
Ortaokul mezunu		6	35,3	4	19,0	4	36,4	1	50	0	0	15
Lise mezunu		1	5,9	4	19,0	1	9,1	0	0	0	0	6
Toplam		17		21		11		2		0		51

Tablo 11'de görüldüğü gibi anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılıma bakıldığında zayıf olarak değerlendirilen öğrencilerin annelerinin %17,6'sının okula hiç gitmemiş, %41,2'sinin ilkököl mezunu, %35,3'ünün ortaoköl mezunu, %5,9'unun lise mezunu olduğu saptanmıştır.

Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılıma bakıldığında ortanın altı olarak değerlendirilen öğrencilerin

annelerinin %27,8'inin okula hiç gitmemiş, %33,3'ünün ilkököl mezunu, %19'unun ortaokul mezunu, %19'unun lise mezunu olduğu saptanmıştır.

Anne eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılıma bakıldığında orta olarak değerlendirilen öğrencilerin annelerinin %54,5'inin ilkököl mezunu, %36,4'ünün ortaokul mezunu, %9,1'inin lise mezunu olduğu saptanmıştır. Orta olarak değerlendirilen annesi okula hiç gitmemiş ilkököl birinci sınıf öğrencisi bulunmamaktadır. Anne eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılıma bakıldığında ortanın üstü olarak değerlendirilen öğrencilerin annelerinin %50'sinin ilkököl mezunu, %50'sinin ortaokul mezunu olduğu saptanmıştır. Ortanın üstü olarak değerlendirilen annesi okula hiç gitmemiş ve lise mezunu ilkököl birinci sınıf öğrencisi bulunmamaktadır.

Anne eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılıma bakıldığında üstün olarak değerlendirilen öğrenci bulunmamaktadır.

İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaya neden olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu elde edilen istatistiksel değerler Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Anne Eğitim Düzeyine Göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testine İlişkin ANOVA Sonuçları

Anne Düzeyi	Eğitim	n	%	$\bar{X}$	sd	F	p
Okula gitmemiş		9	17,6	39,89	6,55		
İlkokul mezunu		15	29,4	50,76	4,84	,69	,59
Ortaokul mezunu		21	41,1	48,00	6,15		
Lise mezunu		6	11,8	54,00	5,00		
Toplam		51	100				

Tablo 12 incelendiğinde Metropolitan Okul Olgunluğu Testinden alınan puanlar ile annelerinin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Annesi hiç okula gitmemiş birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puan ortalaması ($\bar{X}=39,89$) ile annesi ilkököl mezunu öğrencilerin puan ortalaması arasında ($\bar{X}=50,76$) 11 puanlık bir fark görülmektedir. Annesi hiç okula gitmemiş birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puan ortalaması ($\bar{X}=39,89$) ile annesi ortaokul mezunu öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=48,00$) arasında 9 puanlık bir fark görülmektedir. Annesi hiç okula gitmemiş birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puan ortalaması ($\bar{X}=39,89$) ile annesi lise mezunu öğrencilerin puan ortalaması arasında ($\bar{X}=54,00$) 14 puanlık bir fark bulunmaktadır.

3.4 Baba Eğitim Düzeyi İle Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin aldıkları puanların, babalarının eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıklarına göre dağılımı Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeylerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Aralıklarına Göre Dağılımı

		Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Aralıkları										
Baba Eğitim Düzeyi		Zayıf		Ortanın altı		Orta		Ortanın üstü		Üstün		Toplam
		0-39	%	40-64	%	65-79	%	80-89	%	90-100	%	
Okula hiç gitmemiş	hiç	2	11,7	0	0	1	9,1	0	0	0	0	3
İlkokul mezunu		8	47,1	9	42,9	5	45,5	2	100	0	0	24
Ortaokul mezunu		5	29,4	7	33,3	2	18,2	0	0	0	0	14
Lise mezunu		2	11,7	5	26,3	3	27,3	0	0	0	0	10
Toplam		17		21		11		2		0		51

Baba eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında zayıf olarak değerlendirilen öğrencilerin babalarının %11,7'sinin okula hiç gitmemiş, %47,1'inin ilkokul mezunu, %29,4'ünün ortaokul mezunu, %11,7'sinin lise mezunu olduğu saptanmıştır.

Baba eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında ortanın altı olarak değerlendirilen öğrencilerin babalarının %42,9'unun ilkokul mezunu, %33,3'ünün ortaokul mezunu, %26,3'ünün lise mezunu olduğu saptanmıştır. Zayıf olarak değerlendirilen babası okula hiç gitmemiş ilkokul birinci sınıf öğrencisi bulunmamaktadır.

Baba eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında orta olarak değerlendirilen öğrencilerin babalarının %9,1'inin okula hiç gitmemiş, %45,5'inin ilkokul mezunu, %18,2'sinin ortaokul mezunu, %27,3'ünün lise mezunu olduğu saptanmıştır.

Baba eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında ortanın üstü olarak değerlendirilen öğrencilerin babalarının tamamının ilkokul mezunu olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda ortanın üstü olarak değerlendirilen babası okula hiç gitmemiş, ortaokul mezunu ve lise mezunu öğrenci bulunmamaktadır. Baba eğitim düzeyine göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında üstün olarak değerlendirilen öğrenci bulunmamaktadır.

İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim düzeyinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılaşmaya neden olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu elde edilen istatistiksel değerler Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Baba Eğitim Düzeyine Göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi ANOVA Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyi	n	%	$\bar{X}$	sd	F	p
Okula gitmemiş	3	5,8	42,00	6,55		
İlkokul mezunu	24	47,2	45,95	4,84	,68	,56
Ortaokul mezunu	14	27,4	48,14	6,15		
Lise mezunu	10	19,6	56,60	5,00		
Toplam	51	100				

Tablo 14 incelendiğinde Metropolitan Okul Olgunluğu Testinden alınan puanlar ile babalarının eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Babası hiç okula gitmemiş birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puan ortalaması ($\bar{X}=42,0$) ile babası ilkokul mezunu öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=45,95$) arasında 3 puanlık bir fark gözlenmiştir. Babası hiç okula gitmemiş birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puan ortalaması ($\bar{X}=42,00$) ile babası ortaokul mezunu ($\bar{X}=48,14$) öğrencilerin

puan ortalaması arasında yaklaşık 6 puanlık bir fark gözlenmiştir. Babası hiç okula gitmemiş birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puan ortalaması ($\bar{X}=42,0$) ile babası lise mezunu öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=56,60$) arasında 14 puanlık bir fark bulunmaktadır.

3.5 Okula Başlama Yaşı İle Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

60-66 Ay arasında olan öğrencilerin, 66-72 ay arasında olan öğrencilerin ve 72-80 ay arasında olan öğrencilerin aldıkları puanların Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Ortalamaları dağılımı Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Okula Başlama Yaşına Göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Ortalamaları Dağılımı

Okula Başlama Yaşı	Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Aralıkları										Toplam
	Zayıf		Ortanın altı		Orta		Ortanın üstü		Üstün		
	0-39	%	40-64	%	65-79	%	80-89	%	90-100	%	
60-66 aylık	4	23,6	5	23,8	1	9,1	0	0	0	0	10
66-72 aylık	3	17,6	7	33,3	4	36,4	1	50	0	0	15
72-80 aylık	10	58,8	9	42,9	6	54,5	1	50	0	0	26
Toplam	17		21		11		2		0		51

Tablo 15'te belirtildiği gibi okula başlama yaşlarına göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında zayıf olarak değerlendirilen öğrencilerin %23,6'sının 60-66 aylık, %17,6'sının 66-72 aylık, %58,8'inin 72-80 aylık olduğu saptanmıştır.

Okula başlama yaşlarına göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında ortanın altı olarak değerlendirilen öğrencilerin %23,8'inin 60-66 aylık, %33,3'ünün 66-72 aylık, %42,9'unun 72-80 aylık olduğu saptanmıştır.

Okula başlama yaşlarına göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında orta olarak değerlendirilen öğrencilerin %9,1'inin 60-66 aylık, %36,4'ünün 66-72 aylık, %54,5'inin 72-80 aylık olduğu saptanmıştır.

Okula başlama yaşlarına göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında ortanın üstü olarak değerlendirilen öğrencilerin %50'sinin 66-72 aylık, %50'sinin 72-80 aylık olduğu saptanmıştır. Metropolitan Okul Olgunluğu Testine göre ortanın üstü olarak değerlendirilen 60-66 aylık ilkökul birinci sınıf öğrencisi bulunmamaktadır.

Okula başlama yaşlarına göre Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan aralıkları dağılımına bakıldığında üstün olarak değerlendirilen ilkökul birinci sınıf öğrencisi bulunmamaktadır.

Okula başladığında Eylül ayı itibarıyla 60-66 aylık; 66-72 aylık ve 72-80 aylık olan ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılaşma olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu elde edilen istatistiksel değerler Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Okula Başlama Yaşı ile Metropolitan Okul Olgunluğu Testine İlişkin ANOVA Sonuçları

Okula Başlama Yaşı	n	%	$\bar{X}$	sd	F	p
60-66 Ay	10	19,6	38,80	6,43		
66-72 Ay	15	29,4	53,13	5,38	1,45	,24
72-80 Ay	26	51	49,38	4,20		
Toplam	51	100				

Tablo 16 incelendiğinde okula başlama yaşı ile Metropolitan Okul Olgunluğu Testinden alınan puanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Ancak, 66-72 ay arasında bulunan ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testinden aldıkları puan ortalaması ($\bar{X}=53,13$) diğer yaş gruplarına göre daha yüksek çıkmıştır. 66-72 ay arasında bulunan ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testinden aldıkları puan ortalaması ($\bar{X}=53,13$) ile 60-66 ay arasında bulunan ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testinden aldıkları puan ortalamaları ($\bar{X}=38,80$) arasında 15 puanlık bir fark saptanmıştır. 66-72 ay arasında bulunan ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testinden aldıkları puan ortalamaları ($\bar{X}=53,13$) ile 72-80 ay arasında bulunan ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testinden aldıkları puan ortalamaları ($\bar{X}=49,38$) arasında 4 puanlık bir fark saptanmıştır.

3.6 Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Puan Ortalamaları İle Okuma Yazma Becerisi Puan Ortalamalarına Ait Bulgular

İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puan ortalamaları ile okuma yazma becerisinden aldıkları puanlara ilişkin değerler Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17. Okuma Yazma Becerisi ile Metropolitan Okul Olgunluğu Testine İlişkin Değerler

Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık Puan Aralıkları	n	%	$\bar{X}$
Zayıf	17	33,3	3,12
Ortanın altı	21	41,2	4,16
Orta	11	21,6	4,69
Ortanın üstü	2	3,9	4,65
Üstün	0	0	0

Tablo 17'de göre ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma becerisi puan ortalamaları ile Metropolitan Okul Olgunluğu Testi Genel Hazırlık puan dağılımına bakıldığında zayıf olarak değerlendirilen öğrencilerin (%33,3) okuma yazma becerisi puan ortalamaları ($\bar{X}=3,12$); ortanın altı olarak değerlendirilen öğrencilerin (%41,2) okuma yazma becerisi puan ortalamasının ($\bar{X}=4,16$); orta olarak değerlendirilen öğrencilerin (%21,6) okuma yazma becerisi puan ortalaması ($\bar{X}=4,69$); ortanın üstü olarak değerlendirilen öğrencilerin (%3,9) okuma yazma becerisi puan ortalamasının ($\bar{X}=4,65$) olduğu saptanmıştır.

İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin Metropolitan Okul Olgunluğu Testi puan ortalamaları ile okuma yazma becerisinden aldıkları puanlar arasında anlamlı düzeyde bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu elde edilen istatistiksel değerler Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18. Okuma Yazma Becerisi ile Metropolitan Okul Olgunluğu Testine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Karelerin Toplamları	sd	Karelerin Ortalaması	F	p	AF
Gruplar arasında	19,6	3	6,5	6,31	,001	0-39, 40-64
Gruplar içinde	48,6	47	1,0			0-39, 65-79
Toplam	68,2	50				Zayıf grup aleyhine

Tablo 18'de verilen varyans analizi sonuçları incelendiğinde ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma becerisinin okul olgunluğuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir

[F(3-47)=6,31; p=0,001; p<0,05]. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Scheffe testi sonucunda zayıf olarak değerlendirilen ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma becerisi ile ortanın altı ve orta olarak değerlendirilen öğrencilerin okuma yazma becerisi arasında zayıf grup aleyhine anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

4. Sonuç ve Tartışma

Araştırma bulgularına göre cinsiyet ile okul olgunluğu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak kız öğrencilerin okul olgunluklarının erkek öğrencilerden daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Cinkılıç (2009) da ilkökul birinci sınıf öğrencilerinin okul olgunluk düzeyleriyle ilgili yaptığı araştırmanın sonucunda, cinsiyet değişkeninin okul olgunluğu üzerinde etkisi olmadığını saptamıştır.

Araştırma bulgularına göre okul öncesi eğitim alma durumunun öğrencilerin okul olgunluğu düzeyleri açısından etkili olduğu görülmüştür. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul olgunlukları, okul öncesi eğitim almayan öğrencilerden yüksek çıkmıştır. Okul öncesi eğitiminin temel amacı; çocuğun ilkökula başlamadan önce, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal bir bütün olarak gelişmesi için uygun bir ortamda uygun bir eğitimin verilmesi olmaktadır. Ancak Türkiye'de okul öncesi eğitim zorunlu değildir. Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrenciler aynı koşullarda ilkökul birinci sınıfa başlamakta ve aynı kazanımlardan sorumlu tutulmaktadırlar. Okul öncesi eğitim ülkemizde özel, bağımsız ve ilkökullara bağlı olmak üzere eğitim vermektedir. Bu okullarda okutulan kitaplar MEB tarafından ücretsiz olarak değil özel yayınevleri tarafından basılmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki kitapların ücretsiz dağıtılmaması, aidat miktarları, yıl içinde yapılan geziler ve etkinlikler için istenen ücretler velilerin çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına göndermesini engellemektedir. Bu yüzden gelir düzeyi uygun olan velilerin çocuklarının okul öncesi eğitim kurumuna gitmesi bu durumu doğrular niteliktedir.

Araştırma bulgularına göre anne baba eğitim düzeyinin okul olgunluğuna olan etkisinin olumlu yönde olduğu ancak anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmektedir. Buna göre anne eğitim düzeyi arttıkça öğrencinin okul olgunluğunun arttığı ancak ilkökul mezunu ve ortaokul mezunun annelerin çocuklarının okul olgunlukları arasında fark olmadığı saptanmıştır. Baba eğitim düzeyine göre okul olgunluklarına bakıldığında yine baba eğitim düzeyi arttıkça okul olgunluklarının arttığı görülmüştür. Ayrıca babaları lise mezunu olan çocukların okul olgunluklarının diğer gruplara göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Babası hiç okula gitmemiş, ilkökul mezunu ve ortaokul mezunu öğrencilerin okul olgunluklarının ise birbirine yakın olduğu saptanmıştır. Çıkrıkçı (1999) araştırmasında, babaları yüksek okul mezunu olan çocukların, babası lise mezunu olan çocuklara göre, okul olgunluklarının fazla olduğunu saptamıştır. Araştırmada eğitim düzeyi yükseldikçe anne babaların, çocuklara, farklı ve eğitici eğitim ortamları sunarak çocukların gelişimini olumlu yönde etkileyecek davranışlarda bulundukları ve böylece çocukların okula hazır bulunuşluk becerilerini ve diğer gelişim alanlarını destekledikleri belirtilmektedir. Çıkrıkçı'ya göre anne ve babanın eğitim düzeyinin yükselmesi maddi açıdan çocuklarına uygun ortamları sağlamasına da olanak vermektedir. Çocuğunu eğitici faaliyetlere yönlendirmek, gezi ve etkinliklere katılmasını sağlamak belli bir maddiyat gerektirmektedir. Anne ve baba eğitim düzeyi düşük öğrenciler genellikle gelir düzeyleri de düşük öğrenciler olduğundan bu olanaklardan yararlanamamaktadır.

Okul olgunluğu ile okula başlama yaşı arasındaki ilişkiye bakıldığında okula başlama yaşı yükseldikçe okul olgunluğunun arttığı ancak 69-72 ve 72-80 aylık öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Okula başlama yaşı 60-66 ay arasında olan öğrencilerin ise diğerlerine göre okul olgunluklarının düşük olduğu saptanmıştır. McBryde ve arkadaşlarının (2004) Avustralya'da yaptığı çalışmada öğretmenler ve aileler, kronolojik yaşı okul olgunluğuna çok büyük etkisi olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca takvim yaşının artması ile birlikte görüntü adaptasyonunun ve sosyal becerilerin iyi yönde geliştiğini savunmuşlardır. İlkokul birinci sınıfta farklı yaş gruplarına ait çocukları aynı sınıflarda eğitmek ve onları aynı

kazanımlardan sorumlu tutmak ancak aynı okul olgunluğuna sahip çocuklar için geçerli olmalıdır. Bu ise ancak ilkokul birinci sınıfın başında kayıt için gelen öğrencinin okul olgunluğunun belirlenmesi ile olur. Çocuğun okul olgunluğu ve okula hazır oluşu MEB tarafından hazırlanacak olan standart testlerle rehberlik servisleri tarafından öğrenciye uygulanarak belirlenmeli; hazır olan öğrencinin kaydı yapılmalıdır. Gerekli olgunluğa ulaşmamış öğrenciler için rehberlik servisi tarafından öğrencinin okula hazır olmama nedeni araştırılmalı; bu aşamada aile ile işbirliği yapılmalıdır.

Okul olgunluğu ile okuma yazma becerisi karşılaştırıldığında okul olgunluğu arttıkça öğrencilerin okuma yazma becerilerinin arttığı saptanmıştır. Okul olgunluğu zayıf olarak değerlendirilen öğrencilerin okuma yazma becerisi diğer gruplara göre düşük bulunmuş; ancak diğer grupların okuma yazma becerileri birbirine yakın bulunmuştur. Buna göre okul olgunluğu zayıf olarak değerlendirilen öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilerle aralarındaki farkı kapatamadığı ve bu durumun okuma yazma becerilerini etkilediği söylenebilir. Yangın da (2009) çalışmasında ilkokul birinci sınıfta okuyan öğrencilerin hazır bulunuşlukları ile okuma ve yazma başarıları arasında bir ilişki olup olmadığını incelemiştir. Çalışma sonucunda hazır bulunuşluğun ve okul olgunluğunun okuma ve yazma başarılarında çok önemli bir değişken olduğu ortaya konmuştur.

Araştırma sonuçlarından okula başlamanın kronolojik bir yaşa değil çocuğun okul olgunluğuna bağlı olduğu görülmektedir. Okul olgunluğu da birinci sınıfa başlayan öğrencinin ilkokulun temelini oluşturan okuma yazma davranışını ve bu süreçteki performansını etkilemektedir. Ülkemizde çocuklar okul olgunlukları ile ilgili herhangi bir test uygulanmaksızın birinci sınıfa başlamaktadır. Bu öğrenciler sosyal, bilişsel ve bedensel olarak eşit kabul edilmekte ve ilkokul birinci sınıf kazanımlarından sorumlu tutulmaktadırlar. Araştırma bulguları bu durumun çocukların okuma yazma becerilerini olumsuz yönde etkilediğini doğrulamaktadır.

5. Öneriler

Araştırmadan çıkan sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir: Okul öncesi eğitim zorunlu hale getirilmelidir. Okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenciler okul olgunluğu testlerine tabi tutularak öğrencilerin okula hazırlık durumları değerlendirilmelidir. Birinci sınıfa başlayacak öğrenciler için okul olgunluğu testleri yapılmalı; okul olgunluğuna ulaşmamış öğrenciler için uyum haftası süresi yeniden değerlendirilmeli, bu öğrencilere yönelik farklı bir okuma yazma öğretim programı hazırlanmalıdır. Okula hazır olmayan öğrencilerle ilgili uyum programları hazırlanmalı, bu programlar yaz döneminde birinci sınıfı okutacak öğretmenler tarafından uygulanarak Eylül ayında çocukların okula hazır hale gelmesi sağlanmalıdır. Aileler çocuklarının okul olgunluğu düzeyinin farkında olmak için alan uzmanlarına danışmalı, çocuğun okula hazır olup olmadığına karar verilmelidir.

Araştırma farklı bölgedeki öğrenciler, örneklem grupları ve farklı ölçme araçları kullanılarak test edilebilir. Bu çalışmada okul öncesi eğitim alıp-almama, cinsiyet, anne-baba eğitim düzeyi okula başlama yaşı değişken olarak alınmıştır. Ailenin sosyo-ekonomik durumu, annenin yaşı, babanın yaşı, doğum sırası, kardeş sayısı, resmi veya özel okulda okuma gibi değişkenler de ele alınarak okul olgunluğunun, okuma ve yazma davranışına olan etkisine yönelik farklı araştırmalar yapılabilir. Okul olgunluğuna yönelik olarak velilerin, okul öncesi öğretmenlerinin, sınıf öğretmenlerinin ve rehber öğretmenlerin görüşleri alınarak araştırma genişletilebilir. Öğrencilerin okul olgunluğu düzeylerinin, ilkokul birinci sınıf matematik, hayat bilgisi, müzik, beden eğitimi dersi kazanımlarına yönelik etkileri, farklı testler ve çalışma gruplarıyla yapılabilir.

Kaynakça

- Arı, R. (2005). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Akyol, H. (2001). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Artım Yayınevi.
- Bakırcıoğlu, R. (2005). *İlköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde rehberlik ve psikolojik Danışma*. Ankara: Anı Yayınevi.
- Calp, M. (2003). *İlk okuma yazma öğretimi*. Konya: Eğitim Kitabevi,
- Carlton, M., P., & Winsler, A. (1999). School readiness: the need for a paradigm shift, *school psychology review*, 28 (3), 338-352.
- Cinkılıç, H. (2009). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okul olgunluğuna etkisinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Çeliktürk, Z. (2011). *İlköğretim birinci sınıf uyum haftasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri*. (Yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Çıkrıkçı, S. (1999). *Ankara il merkezindeki resmi banka anaokullarına devam eden 5-6 yaş çocukların okul olgunluğu ile aile tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*, (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Erkan, S. ve Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Fidan, N. (1996). *Okulda öğrenme ve öğretme*, Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Güleryüz, H. (2002). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Haktanır, G. (2002). Okulöncesinden ilkokula geçişi etkileyen bazı faktörler, *OMEP Avrupa Bölge Toplantısı Bildiri Metni*, Gothenburg/Sweden.
- Kagan, S. L. Moore, E. ve Bredekamp, S. (1995). Reconsidering children's early development and learning: toward common views and vocabulary. *Eric National Education Goals Panel* 95 (3).
- Kılıç, G. (2004). *Ailesi ile birlikte yaşayan ve çocuk yuvasında kalan çocukların görsel algılama davranışı ile okul olgunluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kulaksızoğlu A. (2003). *Farklı gelişen çocuklar*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Kutluca Canpolat, A. N. ve Tuncel, M. (2012). Okula alma uygulamaları ve bireyselleştirilmiş destek eğitiminin etkililiği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 12, 2059-2089.
- MEB (2013). *İlköğretim Türkçe öğretmen kılavuz kitabı*. İstanbul: Zambak Yayınları.
- McBryde, C., Ziviani, J. ve Cuskelly, M. (2004). School readiness and factors that influence decision making. *Occupational Therapy International*, 11(4), 193- 208.
- Oktay A. (1983). Okul olgunluğu, farklı sosyo-ekonomik ve kültürel ortamlarda yetişen çocuklarda okul olgunluğunun ölçülmesi. (Doçentlik tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Oktay A. ve Aktan, E. (1999). Çocuğun dil gelişiminde fonolojik duyarlılığın (ses bilgisi duyarlılığı) karşılaştırmalı olarak incelenmesi. 4. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın sihirli yılları*, İstanbul: Epsilon Yayınları
- Oktay, A. (2000). *Yaşamın sihirli yılları: okul öncesi dönem*, İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Oktay A. ve Unutkan Ö. P. (2005). Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar. Sevinç, M. (Ed.). *İlköğretime Hazır Oluş ve Okul Öncesi Eğitimle İlköğretimin Karşılaştırılması*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Onur, B. (2001). *Çocuk ve ergen gelişimi*. Ankara: İmge Kitabevi,.
- Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programı hangi yeterlilikleri kazandırmalı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 10, 21-30.
- Skeete, T. D. (2006). *School readiness and assessment of young children implications for policy and practice*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Teksas Üniversitesi, San Antonio.
- Ulusoy, A. (2007). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Unutkan Polat, Ö. (2003). *Marmara ilköğretime hazır oluş ölçeğinin geliştirilmesi ve standardizasyonu*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yangın B. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki altı yaş çocuklarının yazmayı öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 32 294-305.
- Yeşilyaprak, B. (2002). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.